

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Завідувач кафедри
Оксана БЯЛИК

"09" серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВ.09 Основи академічної доброчесності

Галузь знань **10 Природничі науки**

Спеціальність: **101 Екологія**

Освітня програма: **Екологія**

Робоча програма з дисципліни «Основи академічної доброчесності» у здобувачів вищої освіти спеціальності **101 Екологія**

Розробник:

Кудла М. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 1 від 09 серпня 2022 року
Завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

_____ Оксана БЯЛИК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету
Протокол № 1 від “08” серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

_____ Інна РОЖІ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) _____ (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	4/120	
Курс	2	
Семестр	3	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, у тому числі:	120	
Аудиторні:	60	
Лекційні	24	
Семінарські / Практичні	-	
Лабораторні	36	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання	-	
Форма семестрового контролю	Залік	

2. Мета й завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичних основ академічної доброчесності; формування культури академічного письма й викладання та навчання в закладі вищої освіти з урахуванням основних принципів академічної доброчесності, моральних та правових аспектів наукової та освітньої діяльності в контексті вимог до дотримання академічної доброчесності в Україні.

Завдання: сформувати у здобувачів вищої освіти поняття про основні принципи та цінності академічної доброчесності в закладі освіти; сформувати основні засади академічної культури й етики; забезпечити необхідними знаннями та інструментами, володіння якими є необхідним для дотримання вимог доброчесності.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП

Компетентності за ОП:

К07. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результатами навчання за ОП:

ПР15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів.

ПР17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ПР22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Проблеми дотримання академічної доброчесності в процесі навчання

Тема 1. Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності.

Визначення академічної доброчесності у контексті поняття академічної культури. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Історія проявів академічної нечесності й формування системи каральних заходів за недоброчесну поведінку. Проблема ідентифікації здобувачами вищої освіти власних дій як нечесних. Законодавча база, що регламентує аспекти реалізації принципів академічної доброчесності в Україні.

Тема 2. Різновиди академічної нечесності.

Основні різновиди академічної нечесності. Фабрикація даних при науковому дослідженні. Фальсифікація даних при науковому дослідженні. Маніпуляції з фотоілюстраціями.

Тема 3. Академічна недоброчесність, пов'язана з непорядною поведінкою в академічній спільноті.

Обман як різновид академічної недоброчесності. Хабарництво в системі порушень академічної доброчесності. Необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам вищої освіти допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання. Шахраювання на заходах підсумкового контролю.

Тема 4. Феномен плагіату та його різновиди.

Визначення плагіату, академічного плагіату. Історія плагіативної діяльності й формування поняття плагіату. Різновиди академічного плагіату. Плагіат і помилки цитування. Самоплагіат. Списування.

Змістовий модуль 2

Шляхи запобігання проявам академічної нечесності

Тема 5. Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспектів.

Внутрішньо-особистісні та соціально зумовлені чинники нечесної поведінки здобувачів освіти закладу вищої освіти. Таксономія навчальних цілей та результатів Бенджаміна Блума. Роль взаємодії особистості й колективу у формуванні доброчесної моделі поведінки в академічному середовищі. Наслідки недоброчесного навчання для особистості й суспільства.

Тема 6. Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні, досвід УДПУ.

Кодекси честі закладів вищої освіти за кордоном і в Україні. Проблема балансу між довірою до здобувача вищої освіти й суворою регламентацією дотримання принципів академічної доброчесності в ЗВО. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). Запобігання проявам нечесності й санкції щодо неї в УДПУ імені Павла Тичини.

Тема 7. Правила академічного письма. Академічна доброчесність в умовах дистанційного навчання.

Основні характеристики наукового стилю мовлення й академічного письма. Правила цитування чужого тексту при створенні власного. Оформлення посилань на джерела інформації. Правила пошуку в мережі Інтернет валідних джерел підготовки до занять. Проблеми з дотриманням академічної доброчесності, пов'язані з роботою в Інтернет-середовищі.

Тема 8. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Укладання бібліографії.

Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі. Техніка роботи зі спеціальною літературою.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Проблеми дотримання академічної доброчесності в процесі навчання												
Тема 1. Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності.	10	4		6		6						
Тема 2. Різновиди академічної нечесності.	10	2		4		8						
Тема 3. Академічна недоброчесність, пов'язана з непорядною поведінкою в академічній спільноті.	12	2		4		8						
Тема 4. Феномен плагіату та його різновиди.	12	4		4		8						
Разом за змістовим модулем 1	44	12		18		30						
Змістовий модуль 2. Шляхи запобігання проявам академічної нечесності ти												

Тема 5. Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект.	12	4		6		6						
Тема 6. Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні, досвід УДПУ.	10	4		4		8						
Тема 7. Правила академічного письма. Академічна доброчесність в умовах дистанційного навчання	10	2		4		8						
Тема 8. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Укладання бібліографії	12	2		4		8						
Разом за змістовим модулем 2	76	12		18		30						
Усього годин	120	24		36		60						

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності.	6	
2.	Різновиди академічної нечесності.	4	
3.	Академічна недоброчесність, пов'язана з непорядною поведінкою в академічній спільноті.	4	
4.	Феномен плагіату та його різновиди.	4	
5.	Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект.	6	
6.	Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні, досвід УДПУ	4	
7.	Правила академічного письма. Академічна доброчесність в умовах дистанційного навчання	4	
8.	Види науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти та	2	

	дотримання вимог академічної доброчесності		
9.	Організація і методика роботи з джерелами. Укладання бібліографії	2	

7. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає виконання запланованих завдань під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи є засвоєння навчальної програми в повному обсязі та послідовне формування у здобувачів освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця.

Основними формами самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час вивчення освітнього компонента є такі:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання відповідно до робочої програми;
- підготовка до практичних занять та виконання домашніх завдань;
- опрацювання вивченого матеріалу перед виконанням поточного контролю.

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Зміст поняття академічна доброчесність. Історичний аспект підходу до проблеми академічної нечесності.	6	
2.	Різновиди академічної нечесності.	8	
3.	Академічна недоброчесність, пов'язана з непорядною поведінкою в академічній спільноті.	8	
4.	Феномен плагіату та його різновиди.	8	
5.	Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект.	6	
6.	Способи запобігання проявам академічної нечесності: засвоєння світової практики в Україні, досвід УДПУ	8	
7.	Правила академічного письма. Академічна доброчесність в умовах дистанційного навчання	8	
8.	Організація і методика роботи з джерелами. Укладання бібліографії	8	

8. Методи навчання

Під час вивчення освітнього компонента використовуються як традиційні методи навчання (лекції різних видів, розповідь, бесіда, вправи тощо), так і інноваційні (інтерактивна лекція, метод проєктів, мозковий штурм, ситуаційні завдання, кейс-стаді тощо).

Програмою курсу передбачається використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

– словесні методи навчання (бесіда, пояснення, розповідь, лекція, інструктаж), робота з навчальною літературою, наочні методи навчання (ілюстрування та демонстрування), практичні методи навчання (вправи, практичні роботи, навчальна дискусія, дослідницький метод);

– методів стимулювання і мотивації навчання (методи формування пізнавальних інтересів здобувачів вищої освіти в (метод створення відчуття успіху в навчанні) та метод стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні)).

9. Методи контролю

Для контролю знань та умінь використовуються методи усного, письмового та тестового контролю. Підсумкова оцінка виставляється як сумарна за роботу на практичних заняттях, поточного і підсумкового тестового контролю та оцінки за ІНДЗ.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

1 бал – здобувач вищої освіти погано володіє теоретичним матеріалом, не може дати чіткі, змістовні відповіді на питання, план практичного заняття відсутній, практичні завдання не виконані. У командній роботі займає пасивну позицію.

2 бали – здобувач вищої освіти володіє теоретичним матеріалом на елементарному рівні, працює в команді, але при відповіді на теоретичні питання допускає помилки, не дотримується чистоти мовлення, практичні завдання виконані частково. Звіт не оформлений.

3 бали – здобувач вищої освіти самостійно виконує завдання, передбачені програмою дисципліни, володіє базовими навичками обґрунтувати творче застосування основних положень педагогічної теорії у майбутній професійній діяльності, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату;

4 балів – здобувач вищої освіти правильно дає відповідь на питання теоретичного характеру, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, бере активну участь в командній роботі, але практичні завдання не містять елементів творчості, виконані по шаблону. Звіт зданий вчасно, але оформлений поверхово, не містить глибоких висновків.

5 балів – здобувач вищої освіти правильно дає відповідь на питання теоретичного характеру, практичні завдання виконує вчасно; бере активну участь у командній роботі. Виконані практичні завдання містять елементи творчості, але в окремих випадках спостерігається шаблонний підхід. Звіт зданий вчасно, оформлений належним чином.

6 балів – здобувач вищої освіти має глибокі теоретичні знання з теми, вміє поєднувати теоретичний матеріал з його практичним використанням у майбутній професійній діяльності, у командній роботі займає лідерські позиції; виконання практичних завдань характеризується творчістю, нестандартними підходами до розв'язання педагогічних ситуацій. Висновки глибокі та змістовні. Звіт зданий вчасно.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти на практичному занятті – 6 балів.

Модульний контроль (МК) у вигляді аудиторних письмових робіт у з кожної теми, сім питань. по темам МК. Кожна відповідь на питання оцінюється в 2 бали.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ЗМ 1							ЗМ 2							Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МК2	
6	6	6	6	6	6	14	6	6	6	6	6	6	14	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
69–74	D		
60–68	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

			складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Основна

1. Наукове дослідження та академічна доброчесність : навч.-метод. посібн. / Уклад. Н. М. Коляда, Н. В. Левченко. Київ, 2021. 140 с.
2. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. К., 2016. 61 с.
3. Коляда Н., Кравченко О., Чупіна К. Академічна доброчесність як складова якості освітнього процесу в умовах закладу вищої освіти (з досвіду роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини). *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2020. Вип. 2 (2). С. 95–104. Режим

Нормативно-правові акти:

- Закон України «Про освіту» (2017, зі змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n1854>
2. Закон України «Про вищу освіту» (2014, зі змінами). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
  3. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (1994 р., зі змінами 2020 р.). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
  4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (2025 р., зі змінами 2021 р.). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
  5. Закон України «Про академічну доброчесність» (проект, 2020). Режим доступу: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82-%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%83-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%94%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_4.pdf
- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpumdpu_2020_2%282%29_13
6. Кодекс академічної доброчесності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (рішення вченої ради університету від 28.11.2017 р., протокол № 4). Режим доступу: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/%D0%9D%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8%20%D0%A3%D0%94%D0%9F%D0%A3/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf>

Допоміжна

1. Методичні рекомендації щодо запобігання та виявлення академічного плагіату на факультеті соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» (2021). Режим доступу: <https://fspu.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D1%89%D0%BE%D0%B4%D0%BE-%D0%B4%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F->

[%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D1%96%D0%B2_compressed.pdf](#)

13. Інформаційні ресурси

1. <http://education.gov.ua> – Міністерство освіти і науки України.
2. <http://nduv.gov.ua> – бібліотека ім. В. І. Вернадського.
3. www.udpu.org.ua – Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
4. <http://zakon2.rada.gov.ua> – сторінка сайту «Законодавство України».
5. <http://ekniga.com.ua> – Інформаційно-пошукова система-каталог з електронної літератури: книжки, довідники, словники, енциклопедії, підручники і т. д.
6. <http://7ua.net> – Електронна бібліотека: енциклопедії, словники, підручники, будь-яка література.
7. <http://lib.com.ua> – Сайт електронної бібліотеки.